

6 pav. Neįvirtintos gyvenvietės kultūrinis sluoksnis šurfe 22. G. Zabielos nuotr.

Fig. 6. The cultural layer from the unenclosed settlement in test pit 22.

fragmentas (šurfas greičiausiai pataikė į buvusio rūsio vietą). Kituose šurfuose paskirų dvarvietės laikotarpio radinių (koklių, keramikos fragmentų) aptikta įvairiuose sluoksniuose, kurie vietomis buvo labai stori (šurfe 24 iki 2,2 m), suformuoti įvairių perkasimų.

2008 m. Anykščių dvarvietės PV dalyje buvo ištirtas bendras 450,45 m^2 plotas, surinkta apie 1200 XVII–XX a. radinių (neskaičiuojant gyvulių kaulų, plytų ir čerpių duženų), tarp kurių nemaža dalis yra XIX a. II pusės – XX a. I pusės palikimas. Radiniai perduoti AM. Tyrimais nustatyta, kad teritorijos PV dalyje, maždaug nuo rekonstruojamo pastato PV sienos linijos po įvairialaikiais dvarvietės sluoksniais yra išlikęs geležies amžiaus gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Tokiu būdu ši gyvenvietė, pagal turimus duomenis, apėmė Anykštos dešiniajame krante buvusį PR–ŠV kryptimi pailgą apie 200x75 m (apie 1,5 ha) plotą ir yra vertingas archeologijos objektas Anykščių priešistorei pažinti.

The SE part of the Anykščiai manor site

In 2008, a total area of 450.45 m^2 (18 trenches and 13 test pits) (Fig. 1) was excavated in the SE part of the Anykščiai manor site (the city of Anykščiai) at the site of the building being reconstructed at J. Biliūno St. 55 and in its vicinity. 337.95 m^2 was excavated in trenches at the building site (Fig. 2) and a 17th–20th-century cultural layer was discovered with contemporary finds (the majority stove tiles (Fig. 3), pottery, glass shards, and iron nails) and gravel mining pits (Fig. 4). Only 20th-century layers existed in the 97.05 m^2 that were surveyed. In the four trenches (a total area of 100.5 m^2) excavated between the building and Dvaro Street, a 60–140 cm thick 17th–20th-century cultural layer with contemporary pottery, individual stove tiles, other finds, and the remains of a pair of buildings (Fig. 5) was discovered. A layer from an Iron Age settlement (Fig. 6) was discovered in 12 test pits (a total area of 12 m^2) excavated to the SW – SE of the building. This mid-1st-millennium settlement was already known from previous excavations, but the area it occupied has now been revised to about 1.5 ha.

Eglė Zimaitytė,
Algimantas Merkevičius,
Rėda Nemickienė

Kelio ties Avižieniais žvalgomieji tyrinėjimai

UAB „Kelprojektas“ užsakymu 2008 m. vykdyti numatomo rekonstruoti kelio 171 Bukiškis–Sudervė–Dūkštos (0,00–9,00 km) (Vil-

niaus r.) žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Rekonstruojamo kelio atkarpa prasideda nuo sankryžos prieš Avižienių gyvenvietę ir baigiasi už Sudervės miestelio, ties kelių Bukiškis–Sudervė–Dūkštos ir Sudervė–Rastinėnai sankirta. Rekonstruojant kelią žemės judinimo darbai planuojami vykdyti abiejose jo pusėse, išskyrus teritoriją prie Avižienių piliakalnio.

Žvalgomųjų tyrinėjimų tikslas – patikrinti, ar suprojektuotoje trasoje nėra archeologinių objektų, ypatingą dėmesį skiriant piliakalnio aplinkai. Visa numatomo platinti kelio trasa pereita pėsčiomis ir atidžiai apžiūrėta. Aukštesnėse jos vietose, abipus kelio buvo kasami šurfai. Iš viso iškasta 20 šurfų – 24 m^2 plotas. Trasos 1,7 km yra Avižienių piliakalnis, kurio Š šlaitas sutampa su kelio pakraščiu. Šioje vietoje žemės judinimo darbai nebus vykdomi. Apie 50–150 m atstumu į R nuo piliakalnio iškasti šurfai 4–6. ***Šurfuose 5–6*** surastas neintensyvus kultūrinis sluoksnis. Šurfe 5 aptiktos 3 mažos apžiestos keramikos šukelės. Iki 20 m atstumu R kryptimi ir į V nuo piliakalnio esančioje pakilumėlėje šurfai nebuvo kasami, nes to daryti neleido žemės savininkai.

Trasos ruože tarp 4,10–4,25 km, **Pikutiškių** kaime, apie 10–16 m į P nuo kelio tirtuose šurfuose bei jų aplinkoje aptiktas XVI–XVIII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis. Jame surasta apžiestos keramikos ir viena stiklo šukelė.

Likusioje trasos dalyje jokių archeologinių objektų nebuvo aptikta.

The field evaluation of a road near Avižieniai

In 2008 an evaluation (20 test pits, 24 m^2) was conducted on road 171, Bukiškis–Sudervė–Dūkštos, which is under reconstruction. In the segment of the road near the Avižieniai hillfort site (Vilnius District), about 50–150 m to the E of the site, a sparse cultural layer and three partly thrown potsherds were discovered in test pits 5–6. A 16th–18th-century cultural layer was found in the test pits excavated in Pikutiškės village, about 10–16 m to the S of the road and in their vicinity.

Algirdas Žalnierius

Kruonio dvarvietė

Kruonio dvarvietė yra Kruonio miestelio PV dalyje, ant aukštumos, esančios dešiniajame Kruonės upelio krante. Dvarvietės teritorijoje stovi mūrinė Kruonio pagrindinė mokykla bei yra keli miestelio gyventojų sklypai su gyvenamaisiais ir ūkiniais pastatais. Dvaro mūrinių rūmų liekanos stovi ant dešiniojo Kruonės upelio slėnio šlaito krašto, kelių metrų atstumu į P nuo Kruonio vidurinės mokyklos pastato.

Žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai Kruonio dvarvietėje buvo pradėti 2004 m. Jų metu buvo ištirtas 17,4 m plotas (*ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 163–166). 2005 m. Kaišiadorių savivaldybei paskyrus lėšų, archeologiniai tyrinėjimai buvo pratęsti bandant nustatyti dvaro pamatų liekanų būklę. Buvusių dvaro rūmų V pusėje buvo iškastos 6 įvairaus dydžio perkasos (bendras 47,6 m^2 plotas) ir nustatytas preliminarus Kruonio dvaro rūmų planas (*ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 196–202.). 2006 m. dvarvietės archeologinių tyrinėjimų metu buvusių dvaro rūmų vietoje buvo iškastos 5 perkasos (67,6 m^2 plotas) (*ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 230–238). 2007 m. buvo iškastos 4 perkasos dvarvietės PV teritorijoje